

۲۱. گزینه ۲ قرینه هر نقطه با بردار (a_1, a_2, a_3) نسبت به صفحه yz ، نقطه یا بردار $(-a_1, a_2, a_3)$ است.

$$a = (2, -1, -3) \xrightarrow{\text{قرینه نسبت به صفحه } yz} a'' = (-2, -1, -3)$$

تصویر نقطه یا بردار (b_1, b_2, b_3) روی محور y ها، نقطه یا بردار $(0, b_1, 0)$ است.

$$a' = (-2, -1, -3) \xrightarrow{\text{تصویر نسبت به صفحه } yz} a' = (0, -1, 0)$$

$$a + a' = (2, -1, -3) + (0, -1, 0) = (2, -2, -3)$$

$$|a + a'| = \sqrt{4 + 4 + 9} = \sqrt{17}$$

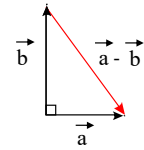
گزینه ۲

چون دو بردار بر هم عمودند، $\vec{a} - \vec{b} = \sqrt{|\vec{a}|^2 + |\vec{b}|^2}$ است و با توجه به داده‌های مسئله خواهیم داشت:

$$|\vec{a} - \vec{b}| = \sqrt{|\vec{a}|^2 + |\vec{b}|^2} = 4\sqrt{2} \Rightarrow |\vec{a}|^2 + |\vec{b}|^2 = 32$$

$$\Rightarrow (2\sqrt{2})^2 + |\vec{b}|^2 = 32 \Rightarrow |\vec{b}|^2 = 24 \Rightarrow |\vec{b}| = 2\sqrt{6}$$

$$\frac{|\vec{a}|}{|\vec{b}|} = \frac{2\sqrt{2}}{2\sqrt{6}} = \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{3}$$

۲۳. گزینه ۱ بردار $ea + eb$ ، بردار نیمساز زاویه‌ی بین بردارهای a و b است. داریم:

$$|a| = 3 \Rightarrow ea = \left(-\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{2}{3}\right)$$

$$|b| = 3 \Rightarrow eb = \left(\frac{2}{3}, -\frac{1}{3}, -\frac{2}{3}\right)$$

$$ea + eb = \left(\frac{1}{3}, \frac{1}{3}, 0\right) \Rightarrow |ea + eb| = \sqrt{\frac{1}{9} + \frac{1}{9}} = \frac{\sqrt{2}}{3}$$

بنابراین برای یافتن بردار جهت نیمساز زاویه‌ی بین بردارهای a و b ، کافی است بردار جهت بردار $ea + eb$ را بیابیم پس بردار $ea + eb$ را بر اندازه‌ی آن یعنی $\frac{\sqrt{2}}{3}$ تقسیم کنیم. در نتیجه بردار مورد نظر برابر است با $\left(\frac{\sqrt{2}}{2}, \frac{\sqrt{2}}{2}, 0\right)$ که مجموع مؤلفه‌های آن برابر $\sqrt{2}$ است.

۲۴. گزینه ۴ e_1 و e_2 بردارهای یک‌هستند، داریم:

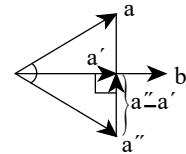
$$V_1 \perp V_2 \Rightarrow V_1 \cdot V_2 = 0 \Rightarrow (5e_1 + 4e_2) \cdot (-2e_2 + e_1) = 0 \Rightarrow -10e_1 \cdot e_2 + 5|e_1|^2 - 8|e_2|^2 + 4e_2 \cdot e_1 = 0$$

$$\Rightarrow -6e_1 \cdot e_2 + 5 = 0 \Rightarrow e_1 \cdot e_2 = \frac{-5}{-6} = \frac{5}{6} \Rightarrow |e_1||e_2|\cos\theta = \frac{5}{6} \Rightarrow \cos\theta = \frac{5}{6} \Rightarrow \theta = 120^\circ$$

۲۵. گزینه ۴ بردار $a' - a''$ بر بردار a' عمود است بنابراین ضرب داخلی آنها صفر می‌شود.

$$a' - a'' = (0, 2, -2)$$

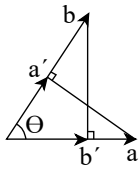
$$a' \cdot (a' - a'') = 0 \Rightarrow 2 - 2m + 2 = 0 \Rightarrow m = 2 \Rightarrow a'' = (2, -1, 3)$$

بردارهای a و a'' هم اندازه هستند بنابراین:

$$|a| = |a''| = \sqrt{4 + 1 + 9} = \sqrt{14}$$

گزینه ۲

با توجه به شکل دیده می‌شود اگر زاویه‌ی بین a و b برابر θ باشد زاویه‌ی بین بردارهای a' و b' نیز θ است داریم:

$$a' \cdot b' = |a'| |b'| \cos \theta = (|a| \cos \theta)(|b| \cos \theta) \cos \theta$$

$$\Rightarrow a' \cdot b' = \underbrace{(|a||b| \cos \theta)}_{a \cdot b = 1} \cos^2 \theta = \cos^2 \theta$$

نکته: اگر بردار جهت بردار $\vec{a}(x, y, z)$ از دستور $e_a = \frac{1}{|\vec{a}|} \vec{a}$ بدست می‌آید.

$$\vec{a} = (2, 3, m) \Rightarrow \vec{e}_a = \frac{1}{|\vec{a}|} \vec{a} = \frac{1}{\sqrt{4+9+m^2}} (2, 3, m) = \left(\frac{2}{\sqrt{13+m^2}}, \frac{3}{\sqrt{13+m^2}}, \frac{m}{\sqrt{13+m^2}} \right) \quad (1)$$

از طرفی طبق فرض $e_a = \left(\frac{2}{\sqrt{v}}, n, p \right)$ بنابراین:

$$\frac{2}{\sqrt{13+m^2}} = \frac{2}{\sqrt{v}} \Rightarrow \sqrt{13+m^2} = \sqrt{v} \Rightarrow 13+m^2 = v \Rightarrow m^2 = v-13 \Rightarrow m^2 = 36 \Rightarrow m = 6 \quad (m > 0)$$

$$\Rightarrow (1) : \vec{e}_a = \left(\frac{2}{\sqrt{v}}, \frac{3}{\sqrt{v}}, \frac{6}{\sqrt{v}} \right) = \left(\frac{2}{\sqrt{v}}, n, p \right) \rightarrow \begin{cases} \frac{3}{\sqrt{v}} = n \\ \frac{6}{\sqrt{v}} = p \end{cases}$$

$$\Rightarrow m+n+p = 6 + \frac{3}{\sqrt{v}} + \frac{6}{\sqrt{v}} = \frac{51}{\sqrt{v}}$$

تذکره: حجم هر مثلث القاعده (چهاروجهی) ساخته شده روی بردارهای $\vec{x}, \vec{y}, \vec{z}$ از دستور $\frac{1}{6} |\vec{x} \cdot (\vec{y} \times \vec{z})|$ بدست می‌آید.

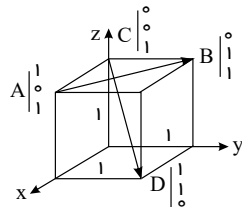
ابتدا بردارهای $b+j$ و $b-j$ سازیم.

$$\left. \begin{aligned} b+j &= (i+k) + j = (1, 1, 1) \\ b-j &= (i+k) - j = (1, -1, 1) \end{aligned} \right\} \Rightarrow (b+j) \times (b-j) = (2, 0, -2)$$

$$v = \frac{1}{6} |a \cdot ((b+j) \times (b-j))| = \frac{1}{6} |(1, 2, -1) \cdot (2, 0, -2)| = \frac{1}{6} |2+0+2| = \frac{2}{3}$$

گزینه ۴

یک گوشه این مکعب را منطبق بر مبدأ مختصات کرده و به سایر رئوس آن مختصات می‌دهیم:

$$\begin{cases} \vec{CD} = D - C = (1, 1, -1) \\ \vec{AB} = B - A = (-1, 1, 0) \end{cases} \Rightarrow AB \cdot CD = -1 + 1 + 0 = 0$$

تذکره: اگر $\vec{a}(x, y, z)$ آنگاه اگر زوایای بردار \vec{a} با محورهای مختصات بترتیب α و β و γ باشد:

$$\cos \alpha = \frac{x}{|\vec{a}|}, \quad \cos \beta = \frac{y}{|\vec{a}|}, \quad \cos \gamma = \frac{z}{|\vec{a}|}$$

$$\vec{a}(m, 3, 1) : \cos \alpha + 1 = 2 \cos \beta \Rightarrow \frac{m}{\sqrt{m^2+10}} + 1 = 2 \times \frac{3}{\sqrt{m^2+10}} \Rightarrow \frac{m + \sqrt{m^2+10}}{\sqrt{m^2+10}} = \frac{6}{\sqrt{m^2+10}}$$

$$\Rightarrow \sqrt{m^2+10} = 6m \xrightarrow{\text{توان } 2} m^2+10 = 36-12m+m^2 \Rightarrow 12m = 26 \Rightarrow m = \frac{13}{6}$$

نکته: اگر a و b دو بردار دلخواه در فضا باشند نامساوی زیر مشهور به نامساوی کوشی شوارتز برقرار است.

$$|a \cdot b| \leq |a| |b|$$

در عبارت $2x + y + 2z$ ضریب x, y, z را بردار \vec{a} در نظر می‌گیریم یعنی $a(2, 1, 2)$ و بردار b نیز به صورت $b(x, y, z)$ تعریف می‌شوند.

$$|a \cdot b| \leq |a| |b|$$

گزینه ۱

$$\begin{aligned} \Rightarrow |2x + y + 2z| &\leq \sqrt{4+1+4} \cdot \sqrt{x^2 + y^2 + z^2} \\ \Rightarrow 9 &\leq 3\sqrt{x^2 + y^2 + z^2} \Rightarrow \sqrt{x^2 + y^2 + z^2} \geq 3 \\ \Rightarrow \min(\sqrt{x^2 + y^2 + z^2}) &= 3 \end{aligned}$$

گزینه ۳

$$a + b \text{ و } a \text{ مساحت متوازی‌الاضلاع ساخته شده روی } a \text{ و } |a \times (a + b)| = \underbrace{|a \times a|}_{=0} + a \times b = |a \times b|$$

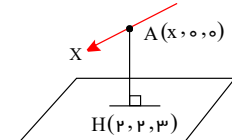
$$\begin{aligned} \longrightarrow |a \times b| &= |a| |b| \sin \theta = 12 \Rightarrow \sin \theta = \frac{3}{5} \\ \Rightarrow \cos \theta &= \sqrt{1 - \sin^2 \theta} = \sqrt{1 - \frac{9}{25}} = \frac{4}{5} \quad (0 \leq \theta \leq \frac{\pi}{2}) \end{aligned}$$

حال به کمک $\cos \theta$ می‌توانیم بنویسیم:

$$\begin{aligned} a \cdot (a + b) &= |a|^2 + a \cdot b = |a|^2 + |a| |b| \cos \theta \\ &= 25 + 4 \times 5 \times \frac{4}{5} = 25 + 16 = 41 \end{aligned}$$

گزینه ۱ معادله‌ی خط AH را با استفاده از نقطه‌ی $A = (x_0, 0, 0)$ و $\vec{AH} = n = (1, 2, 3)$ می‌نویسیم (n بردار نرمال صفحه P است).

$$\frac{x - x_0}{1} = \frac{y}{2} = \frac{z}{3} \Rightarrow \begin{cases} x = t + x_0 \\ y = 2t \\ z = 3t \end{cases}$$

چون نقطه‌ی $H = (2, 2, 3)$ روی این خط قرار دارد، داریم:

$$\begin{aligned} y = 2t = 2 &\Rightarrow t = 1 \\ x = t + x_0 &\Rightarrow 1 + x_0 \Rightarrow x_0 = 1 \end{aligned}$$

گزینه ۲ از آن‌جا که d به تمامی در صفحه‌ی P قرار دارد، پس بردار هادی خط d بر بردار نرمال صفحه‌ی P عمود است. همچنین هر نقطه‌ی دلخواه خط d در معادله‌ی صفحه‌ی P صدق می‌کند. داریم:

$$\begin{aligned} u_D \cdot n_P = 0 &\Rightarrow (2, -3, 1) \cdot (1, 1, m) = 0 \Rightarrow m = 1 \\ A = (-1, 2, 1) \in D &\Rightarrow A = (-1, 2, 1) \in P \Rightarrow -1 + 2 + 1 = n \Rightarrow n = 2 \end{aligned}$$

پس $m + n = 3$ است.

گزینه ۴ ابتدا شرط عمود بودن دو خط را در نظر می‌گیریم:

$$\begin{aligned} d \perp d' &\Rightarrow u_d \perp u_{d'} \Rightarrow u_d \cdot u_{d'} = 0 \\ \Rightarrow (a, -2, -1) \cdot (a - 2, -3, 5) &= 0 \Rightarrow a^2 - 2a + 6 - 5 = 0 \\ \Rightarrow a^2 - 2a + 1 = 0 &\Rightarrow (a - 1)^2 = 0 \Rightarrow a = 1 \end{aligned}$$

با فرض $u_d = (-1, -3, 5)$ و $u_{d'} = (1, -2, -1)$ بردار نرمال صفحه عبارت است از:

$$n = u_d \times u_{d'} = (13, 4, 5)$$

از طرفی نقطه‌ی $A = (0, 1, 0)$ (نقطه‌ی A متعلق به خط d' است که در صفحه نیز صدق می‌کند) در این صفحه است، پس داریم:

$$P: 13(x - 0) + 4(y - 1) + 5(z - 0) = 0 \Rightarrow 13x + 4y + 5z - 4 = 0$$

برای تعیین محل برخورد صفحه P با محور Oz مؤلفه x, y را در معادله صفحه مساوی صفر قرار می‌دهیم:

$$\begin{aligned} x = y = 0 \\ \longrightarrow z = \frac{4}{5} \end{aligned}$$

گزینه ۱ اگر معادلات خط D را به صورت پارامتری در آوریم، آنگاه داریم:

$$D: \begin{cases} x = 2t - 1 \\ y = t - 2 \\ z = t + 1 \end{cases}$$

پس نقطه‌ی M را می‌توان به صورت $(2t - 1, t - 2, t + 1)$ از خط D انتخاب کرده و فاصله‌ی آن را از صفحه‌ی P به دست آورد.

$$\delta = \frac{|2(2t - 1) - (t - 2) + 2(t + 1) + 8|}{\sqrt{2^2 + (-1)^2 + 2^2}} \Rightarrow |\delta t + 10| = 15 \Rightarrow |t + 2| = 3 \Rightarrow \begin{cases} t = 1 \rightarrow M(1, -1, 2) \\ t = -5 \rightarrow M(-11, -7, -4) \end{cases}$$

۳۷. گزینه ۲

$$x + 1 = y = z + 2 = t \Rightarrow \begin{cases} x = t - 1 \\ y = t \\ z = t - 2 \end{cases}$$

اکنون این روابط را در معادله‌ی دوم جایگزین می‌کنیم.

$$\frac{t - 1 - m}{3} = t - 2 = \frac{t - 2}{2} \Rightarrow \begin{cases} t - 1 - m = 3t - 9 \Rightarrow 2t = 8 - m \\ 2t - 6 = t - 2 \Rightarrow t = 4 \quad (*) \end{cases}$$

$$\rightarrow 2(4) = 8 - m \Rightarrow m = 0$$

۳۸. گزینه ۳ تذکر: فاصله نقطه A از خط d از دستور $L = \frac{|\overrightarrow{AA_0} \times \overrightarrow{ud}|}{|ud|}$ بدست می‌آید. که در آن A_0 نقطه دلخواهی از خط d می‌باشد.

$$\begin{cases} \frac{x-1}{2} = y \\ \frac{y+2}{3} = \frac{z}{6} \end{cases} \rightarrow y \begin{cases} \frac{x-1}{2} = y \\ y = \frac{z-4}{2} \end{cases} \rightarrow d: \frac{x-1}{2} = y = \frac{z-4}{2}$$

با انتخاب نقطه $A_0(1, 0, 4)$ روی خط d داریم:

$$\begin{cases} \overrightarrow{AA_0} = (0, 2, 1) \\ ud = (2, 1, 2) \end{cases} \rightarrow \overrightarrow{AA_0} \times ud = (5, -2, -4)$$

$$d \text{ از خط } A \text{ فاصله } = L = \frac{|\overrightarrow{AA_0} \times ud|}{|ud|} = \frac{\sqrt{25 + 4 + 16}}{\sqrt{4 + 1 + 4}} = \sqrt{5}$$

۳۹. گزینه ۳ تذکر: فاصله‌ی نقطه‌ی $A(x_1, y_1, z_1)$ از صفحه $p: ax + by + cz = d$ از دستور $L = \frac{|ax_1 + by_1 + cz_1 - d|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$ حاصل می‌شود.

$$L = \frac{|2(0) + 1(0) - 2(2) - 5|}{\sqrt{4 + 1 + 4}} = \frac{9}{3} = 3$$